

Vitalitat i diversitat de l'edició en català

Si haguérem de mesurar la vitalitat de la cultura i de la llengua catalanes a partir del món editorial, estàvem salvats. A tot arreu dels Països Catalans, hi ha editorials, més o menys comarcals, locals, perifèriques o familiars que ofereixen tot de llibres dels gèneres més diversos i insospitats.

El món editorial en català porta el segell de la diversitat. I com a mostra oferim un recorregut per les obres que, editorials de tota mena, han publicat recentment. N'hi trobarem de més o menys especialitzades, algunes d'abast estrictament comarcal, d'altres que es defineixen pel seu compromís polític amb el país, etc. I, sobretot, descobrirem que, al nostre país, juntament amb els grans grups editorials, coexisteixen tot un seguit d'empreses familiars, en estadi relativament artesà, que aposten per la qualitat i la supervivència del treball intel·lectual.

L'edició mundial ha canviat més durant els darrers anys que al llarg de tot el segle XX. I les transformacions radicals que s'hi han produït són un efecte més de la doctrina liberal del mercat sobre la difusió de la cultura. El resultat és una indústria editorial dominada, cada vegada més, per grans grups empresarials, que consideren el llibre com una mercaderia més i que es regeixen per la recerca de grans beneficis. Quant a l'edició, el cas català no n'és una excepció. Tot

indica que el sector es mou, es transforma i es prepara per als nous reptes globalitzants i globalitzadors. Tanmateix, existeixen tota una sèrie d'editorials en català que s'accontenten amb uns modestos beneficis procedents d'una feina relacionada amb la vida intel·lectual del país. Es tracta d'un sistema conformat per les mitjanes i petites editorials independents, que són capaces de publicar una gran varietat de títols i de fer-los arribar a un públic bastant nombrós. Aquest recorregut per les novetats editorials vol donar compte de la gran heterogeneïtat d'empreses que conformen el món editorial català i fer palès que, en definitiva, aquesta gran diversitat és indissociable de la seua idiosincràsia.

Per començar, ens ocuparem de les més novelles. Clavell, del Maresme, i la barcelonina Edi-liber porten, si fa no fa, sis anys en funcionament. La primera presenta com a novetats *Premiat de Mar 1931-1945. República, Guerra Civil i primer franquisme*, de Jordi Amat Teixidor, i un volum de poesia, *La mar immensa dels teus ulls*, d'Estanislao Boa-

NOVETATS

Llibre autobiogràfic de l'escriptor expressionista Ernst Toller. Relat al·lucinant de l'època que precedeix la Primera Guerra Mundial i dels fets revolucionaris posteriors. Una obra decisiva per entendre l'ascens del nazisme.

Una joventut a Alemanya
Ernst Toller

Mundialment coneguda com la millor crònica de la revolució mexicana de Zapata, Orozco i Pancho Villa.

Mèxic Insurgent
John Reed

Els sots feréstecs
Raimon Casellas

Edició commemorativa de la PRIMERA NOVEL·LA MODERNISTA, publicada ara fa cent anys.

Els sots feréstecs
Raimon Casellas

Edició de Jordi Castellanos

Com si fos un viatge per la història, l'autor ens descriu els prodigis, alguns desconeguts, de la muntanya de Montserrat.

Montserrat.
La muntanya dels prodigis.
Joan Castellar-Gassol

da. I la segona, ens sorprèn amb una explosiva obra de sàtira social sobre la societat catalana, *Operació Virolai*, d'Andreu Molins, i un recull de contes, *El lector desaparegut*, d'Edu Ibáñez. Editorial Meteora, de Barcelona, gairebé no fa un any que va començar a publicar, i ara enceta la col·lecció de poesia "Papers de fortuna" que compta, de moment, amb tres títols: *Enlloc*, d'Emilio Garrido, *Vil·la Marini*, de Gloria Montero, i *L'últim viatge d'Ago Ymeri*, de Bashkim Shehu. Des del País Valencià, la novíssima Edicions Brosquil inaugurarà fa pocs mesos la col·lecció de narrativa "Lletra Llarga", amb els dos títols *Històries de la frontera*, de Pasqual Mas, i *El pes mosca*, de Vicent Pallarés i Porcar. També la valenciana Edicions 96 (Ribera Alta) constitueix un projecte relativament nou que, tot i dedicar-se a l'edició de literatura per a infants, últimament s'ha endinsat en altres terrenys amb la publicació de títols com ara *Vint anys de poesia a la Universitat de València*, a càrrec de Josep Ricard.

Un nombre important d'editorials d'arreu els Països Catalans canalitzen els seus esforços en l'edició d'estudis d'àmbit local, especialment d'enfocament històric, però també lingüístic, sociològic i, sobretot, relacionats amb la cultura popular i amb el patrimoni arquitectònic o paisagístic. És el cas de les mallorquines Editorial Corts, Documenta Balear i la veterana Editorial Moll, que, tot i publicar tota mena de gèneres literaris, té com a especialitat les obres de didàctica de la llengua i d'història i folklore balear. Recentment també ha

La Llibreria Catalana, de Perpinyà, porta molts anys treballant en la difusió, i fins i tot edició, de llibres en la nostra llengua.

publicat el premi Ciutat de Palma de poesia 2000, *El foc de glaç*, de Miquel Mestre, i el de novel·la, *Balanci negre*, d'Isidre Grau. També a terra endins, sobretot en el cas de les editorials de comarques, existeix una certa predilecció per l'entorn més immediat a l'hora d'escollir temes i autors: La Xara (Safor); El Cep i la Nansa, que té com a escenari principal de la seua producció la ciutat de Vilanova i la Geltrú i la comarca del Garraf; o l'Editorial Antinea de Vinaròs (Baix Maestrat); i també la tarragonina Edicions el Mèdol i Pagès Edicions de Lleida, totes dues editorials bastant consolidades. L'última, a més a més, es dis-

tingeix per publicar molts autors de la Franja de Ponent.

D'altra banda, la gran massa urbana barcelonina aplega una infinitat d'editorials, les quals no podríem ni anomenar en un espai tan breu com és aquest article. N'oferirem, però, una petita mostra: Editorial Viena presenta, en narrativa, *La mirada de la gavina* de Núria Espinellà, amb pròleg de Miquel Martí i Pol; i, en poesia, *Els orígens del món* d'Albert Agustí. Ariel Edicions, que es dedica, principalment, a temes de catalanisme polític i de cultura catalana, ha publicat recentment *El nou catalanisme*, un volum coordinat per Norbert Bilbeny

n o v e t a t s

www.bromera.com
15 anys
bromera

i on participen escriptors com ara Manuel Vázquez Montalbán, Miquel Caminal, Antoni Castell, Xavier Rubert de Ventós, Salvador Giner, Ferran Requejo, Jordi Casassas i Maria Jesús Buixó. Edicions 1984 ha publicat un volum commemoratiu dels cent anys d'*Els sots feréstecs* de Raimon Casellas, amb pròleg de Jordi Castellanos.

Tot i que són moltes les editorials catalanes que treballen conjuntament amb les universitats, volem fer especial esment de l'editorial Eumo, vinculada estretament a la Universitat de Vic des de l'any 1977 i que compta una vintena de col·leccions. Darrerament, ha publicat un interessant estudi que analitza l'ús del pseudònim masculí Víctor Català i la importància de les seues identitats: *Caterina Albert/ Víctor Català. La voluptuositat de l'escriptura*, de Francesca Bartrina. També Editorial Afers publica la col·lecció "El món de les nacions", en col·laboració amb la Universitat de València. L'últim títol és *La desintegració de Iugoslàvia*, de Daniele Conversi.

A més de les editorials estrictament comercials, caldria destacar tot un seguit d'associacions, sense ànim de lucre, que editen llibres a fi que la lletra impresa catalana arribe a tots i cadascun dels catalanoparlants. A la Franja de Ponent, hi trobem l'Institut d'Estudis del Baix Cinca, que prepara l'edició de *Soy aragonés o sóc aragonés* del sociolingüista Cecili Lapresta i l'Associació Cultural del Matarranya, que ara presenta, entre altres títols, una antologia del poeta de les terres de ponent, Desideri Lombarte,

R. ROIG

Sopar de lliurament dels premis literaris Sant Jordi a la Catalunya Nord.

a cura d'Artur Quintana i Hèctor Moret i que inclou dos CD amb els poemes recitats. A Mallorca, El centre cultural Capaltard ha confeccionat un interessant recull de poetesses de tots els Països Catalans: *Segle 21. Vint-i-una poetes per al segle vint-i-u*, amb pròleg de Montserrat Abelló. I, en darrer lloc, l'Associació Cultural Alambor de Benicarló (Baix Maestrat), que últimament ha intensificat la seua activitat amb llibres com *No tot era el Levante Feliz* de Xavier Ferrer, un volum que explica les relacions polítiques i culturals que es teixiren entre el Principat i els País Valencià des de la postguerra fins els anys seixanta. També acaba d'inaugurar la col·lecció "Llengua i país", on el professor Abe-

lard Saragossà ha publicat l'assaig *El valencianisme del futur. Una contribució ideològica*.

Com a aposta per la defensa i promoció de la llengua i la cultura catalanes a la Catalunya Nord, Edicions del Trabucaire és, sens dubte, la més veterana i consolidada. El Sant Jordi del 2001 el reben amb un bon grapat novetats, de les quals destaquem la novel·la *Ursula contra el rellotge*, de Gentil Ropidera, o un curiós llibret titulat *Poesia eròticoburlesca rossellonesa del segle XIX*, a cura de Pep Vila i Enric Pla.

No podem tampoc oblidar l'activitat editorial d'Andorra, on Edicions Límits, especialitzada en la traducció al català de literatura internacional, ha publicat darrerament *Boles de càmbora*, de l'escriptora iraquiana Àlia Mamduah, i *La nena que li agradaven massa els llumins*, una obra del canadenc Geaetan Soucy.

I com a punt final d'aquest recorregut, posem l'accent en un peculiar i jove projecte editorial: Edicions el Jonc. Es presentà per primera vegada en Sant Jordi de 1999, tot definint-se com a independentista i d'esquerres. Porten una desena de llibres publicats. Els últims són: *Somnis i assassins*, de Malika Mokkeden, de la col·lecció "Veles e vents", que té un marcat caràcter internacionalista. I *No era això. Memòria política de la transició*, de Miquel López Crespí, que correspon a la col·lecció "Muixaranga", centrada en temes d'història i política dels Països Catalans.

Àlicia Toledo

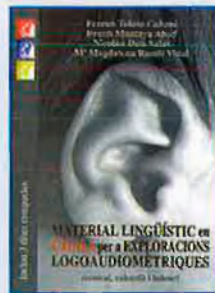
L'estrès ocupacional en els mestres d'escola
Miquel Tortella-Feliu

L'estrès afecta entre el vint i el trenta per cent dels mestres. Aquest llibre compila i analitza les dades empíriques que hi ha sobre aquest fenomen i ofereix una revisió exhaustiva sobre l'estat de la qüestió.

Caracterització del lèxic alguerès
Jaume Corbera Pou

Aquesta obra aborda amb rigor i amplitud l'estudi del lèxic alguerès. És el resultat de les converses de l'autor amb comerciants, artesans i mariners, de la consulta d'obres de lingüística i història i de la recerca apassionada de l'origen dels mots algueresos tant en el català com en el sard o el cors.

Material lingüístic en català per a exploracions logaudiomètriques (central, valencià i balear)
F. Talasa, B. Montoya, N. Dolz i M. M. Ramis

Aquesta obra connecta la recerca en el camp de la fonologia amb la pràctica mèdica de les exploracions relacionades amb les deficiències de l'audició i de la parla. A més a més, és una eina útil per a la normalització del català en un àmbit científic.

Universitat de les Illes Balears